

sourcebesparelser, måtte der efter hans vurdering ske en ændring af retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 4. Rigsadvokaten udtalte, at ændringen skulle bestå i, at tiltaltes udeblivelse blev taget som udtryk for, at forholdet erkendes, at kravet om personlig forkyndelse blev ophævet, at kravet om obligatorisk forsvarerbekikkelse blev ændret, således at der ikke nødvendigvis skulle ske beskikkelse i visse sager om spirituskørsel, og at strafferammen blev udvidet til f.eks. fængsel i 3 måneder.

I efteråret 1999 foretog Københavns Byret en undersøgelse af, i hvilket omfang sigtede og tiltalte personer udeblev fra domsforhandlingen. Undersøgelsen dækkede over en periode på 4 uger (uge 42 til 45). Ved undersøgelsen blev der set bort fra sager, der kunne afgøres med udeblivelsesdom (§ 934-sager) og sager, hvor der ikke var sket forkyndelse. Undersøgelsen viste, at udeblivelsesprocenten i den nævnte periode var på 17,8 pct.

I efteråret 1999 foretog Københavns Politi, Advokatur K, en undersøgelse af, i hvilket omfang sigtede i tilståelsessager efter retsplejelovens § 925 (der med virkning fra den 1. juli 2001 er blevet erstattet af § 922) og tiltalte i domsmandssager udeblev fra domsforhandlingen i sager, som var blevet behandlet af netop denne advokatur. Det drejer sig alle om sager, som blev behandlet i Københavns Byret. Undersøgelsen dækkede over en periode på 3 uger (20. september 1999 til 8. oktober 1999). I perioden havde advokaturen 94 § 925-sager berammet. I 51 af sagerne udeblev den sigtede fra retsmødet. Det svarer til 54,3 pct. I samme periode havde advokaturen 138 domsmandssager berammet. I 46 af sagerne udeblev den tiltalte. Det svarer til 33,3 pct. I § 925-sagerne var der sket lovlig forkyndelse i ca. 70 pct. af sagerne. I domsmandssagerne var der i 70 pct. af de sager, hvor tiltalte udeblev, sket en lovlig forkyndelse for den tiltalte. I de 46 sager, hvor tiltalte udeblev, var både anklager og forsvarer mødt i byretten, der først herefter aflyste retsmødet.

I efteråret 1999 skrev Dommerforeningen til byretterne for at høre, i hvilket omfang sigtede eller tiltalte udeblev trods lovlig tilsigelse, og om retten anså det for et væsentligt problem. Ud af 70 byretter var der 18, der svarede, at de havde udeblivelsesproblemer. Det drejer sig om byretten i Ballerup, Brøndbyerne, Gråsten, Helsingør, Hillerød, Hjørring, Horsens, Hvidovre, København, Køge, Mariager, Roskilde, Rødovre, Tåstrup, Vejle, Viborg, Vordingborg og Århus.

I forslaget af 25. januar 2001 anfører Advokatrådet, Dommerforeningen og Rigsadvokaten, at der særligt i de større byer, men også nogle andre steder, er et be-

tydeligt ressourcespild på grund af tiltaltes og sigtedes udeblivelse. Det anføres, at tendensen har været voksende og må antages at fortsætte.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

3.3.1. Indledning

På baggrund af de foreliggende oplysninger (se pkt. 3.2.3 ovenfor) må sigtedes udeblivelse i § 922-sager (tidligere § 925-sager) og tiltaltes udeblivelse i domsmandssager (kapitel 80-sager) anses for at være et reelt problem, der indebærer et ikke ubetydeligt ressourcespild, herunder med hensyn til domstolenes ressourcer.

Justitsministeriet er derfor enig med Advokatrådet, Dommerforeningen og Rigsadvokaten i, at der er behov for at ændre reglerne om afsigelse af udeblivelsesdomme i straffesager, for derved at sikre, at flere sager kan fremmes til dom, uanset at den tiltalte udebliver.

Som det fremgår af det følgende, omfatter Justitsministeriets forslag alene sager, i hvilke der er rejst tiltale. Derimod omfatter forslaget ikke de sager, der i dag behandles som tilståelsessager (§ 922-sager), og hvor den sigtede udebliver fra retsmødet.

En udvidet adgang til at afsige udeblivelsesdomme i straffesager kan i princippet ske på grundlag af to fundamentalt forskellige principper. Begge principper har fundet udtryk i retsplejeloven.

I mindre alvorlige straffesager, det vil sige i de sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, anses udeblivelse normalt som en tilståelse af det forhold, som der er rejst sigtelse for, og der sker umiddelbar domfældelse, medmindre retten finder, at særlige omstændigheder taler herimod, jf. retsplejelovens § 934, stk. 1.

I de mere alvorlige straffesager finder bestemmelsen i retsplejelovens § 847, stk. 3, derimod anvendelse. Denne bestemmelse angiver ikke en tilsvarende formodning for tilståelse. Her er der alene tale om, at domsforhandlingen, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt, kan gennemføres i tiltaltes fravær med sædvanlig bevisførelse mv.

Efter Justitsministeriets opfattelse ville den største grad af effektivisering kunne opnås, hvis princippet fra § 934, stk. 1, blev overført på de mere alvorlige straffesager, så udeblivelse generelt blev anset som en erkendelse. Dette ville navnlig være tilfældet, hvis udeblivelse ikke alene blev anset for en erkendelse i de straffesager, hvor anklagemyndigheden har rejst tiltalte, men også i de sager, hvor der alene foreligger en sigtelse, og hvor straffesagen forventes fremmet